

پروژه مدیریت یکپارچه خاک و آب البرز

اولین کاگانه منطقه ای درباره مدیریت یکپارچه حوضه رودخانه
۱۳-۱۱ ژوئن ۲۰۰۶ - ۲۳-۲۴ خرداد ۱۳۸۵، آمل - ایران

خلاصه مذاکرات گروهی

روز اول

دکتر جلال عطاری
از دانشگاه صنعت آب و برق، ایران

س. انوشفر
وزارت جهاد کشاورزی، ایران

اطلاعاتی در مورد گروه های کاری

شماره پرسش	تسهیلگر	گزارشگر	رئیس هیئت مدیره	اعضاء	گروه
۱	شیعی	انصاری	عباسپور	۱۷	A
۱	قاسمی	جانباز	قاسمی	۱۹	B
۲	عطاری	انوشفر	فاتحی	۱۷	C
۲	امیرابراهیمی	علیان	نیکخواه	۲۴	D
۳	اشراقی	اشراقی	نجفی	۲۰	E
۳	فردانش	سامانی پور	اربابی	۱۵	F

(۱) چرا رویکرد موضعی ای به رودخانه؟

(الف) نیروی پیش برنده و انگیزه وجود " کمیته آب و خاک حوضه البرز " در مقایسه با حوضه رودخانه تاریم در چین، حوضه رودخانه تامیل نادو در هند و حوضه دریاچه ارومیه در ایران چیست؟

(ب) مسائل و مشکلات فعلی و آینده در سطح حوضه البرز کدامند؟

(ج) چه کسانی از مدیریت یکپارچه حوضه رودخانه بهره می برند و چه کسانی متضرر می شوند؟

(۱) چرا رویکرد موضعی ای به رودخانه؟

- **(الف) دستاوردها و اثرات مطالعات موردی**
  - تقاضا برای آب بیشتر از میزان موجودی
  - رویکرد جامع نگری به مدیریت منابع خاک و آب
  - تئور افکار عمومی (بالا بردن سطح آگاهی عمومی)
  - مشارکت ذی نفعان در تصمیم سازی و فعالیت های پروژه
- **(ب) مشکلات موجود در سطح حوضه البرز**
  - وجود ۲۲۰ روستا در بالادست و پایین دست حوضه
  - عدم هماهنگی بین بخشی جهت استفاده بهینه از منابع
  - مقاومت کشاورزان (عدم استقبال) از سیستم توزیع حجمی آب بر اساس حجم
  - عدم آگاهی کشاورزان و جهت گیری (مخالفت) با مقررات مربوط به عملیات
- **(ج) برندگان و بازندگان در مدیریت یکپارچه منابع آب**
  - تمام ذینفعان سود خواهند برد مگر آنهایی که سودشان در بی نظمی است
  - نسل های آینده هم از مدیریت یکپارچه منابع آب سود خواهند برد

(۲) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک موضعی

(البرز چه خواهد بود؟)

- بزرگترین دستاوردهای موارد حوضه های رودخانه و اثرات آنها بر آب و خاک حوضه کدامند؟
- وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک حوضه چه باید باشند؟
- کدام وظایف منحصراً متعلق به کمیته آب و خاک حوضه و کدامیک بایستی بصورت مشترک با سازمان ها و موسسات دیگر انجام شود؟
- تصمیم سازی و حل اختلاف توسط کمیته آب و خاک حوضه چگونه بایستی انجام گیرد؟

(۲) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک موضعی

(الف) دستاوردها و اثرات مطالعات موردی

- مدیریت آب بایستی در سطح حوضه باشد و نه بر اساس مرزهای جغرافیایی - سیاسی
- تشکیلات کمیته بایستی کاملاً تعریف شده باشد
- پشتیبانی قانونی برای کمیته آب و خاک حوضه حیاتی است
- درگیری دولت کم خواهد شد
- بالا رفتن سطح مشارکت ذینفعان در تصمیم سازی ها از طریق کمیته آب و خاک حوضه

۱) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک حوضه

■ ج) وظایف خاص و مشترک کمیته آب و خاک حوضه

- وظایف خاص
  - سهمیه بندی منابع آب و تقاضا
  - نظارت و کنترل بر کاربری زمین و منابع آب
  - نظارت بر هزینه کرد و کنترل پروژه
- وظایف مشترک
  - تهیه برنامه سالانه با هماهنگی سایر ذینفعان

۲) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک حوضه

- ب) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک حوضه
  - بکارگیری رویکرد تلفیقی (یکپارچه)
  - هماهنگی با نهادهای دولتی
  - همکاری های بین بخشی (میان بخشی) در سطح حوضه
  - تسهیل در مشارکت (نهادهای غیر دولتی - تشکل های آب بران)
  - تضمین حمایت قانونی برای کمیته آب و خاک حوضه
  - تهیه استراتژی و برنامه اقدام
  - بالا بردن سطح آگاهی عمومی
  - ظرفیت سازی
  - پایش و ارزیابی

۳) درس هایی از حوضه رودخانه و اینکه کمیته آب و خاک حوضه چگونه باید عمل کند؟

- کدامین خط مشی ها، ساختار سازمانی و نکات تکنیکی موارد مثال زده شده به کمیته آب و خاک حوضه مربوط تر و مفیدتر است؟
- چه سازمانی مسئولیت تصمیم گیری، تغییر دهی و پایش شاخص های عملکرد و وظایف کمیته آب و خاک حوضه را بعهده دارد؟

۴) وظایف و مسئولیت های کمیته آب و خاک حوضه

- د) تصمیم سازی و حل اختلافات توسط کمیته آب و خاک حوضه
  - مدیریت خاک و آب حوضه بایستی در سطح حوضه اعمال شود
  - نمایندگان کمیته های آب بران بایستی در کمیته آب و خاک حوضه عضو باشند
  - انتخاب میرآب ها بعنوان نمایندگان تشکل های آب بران می تواند در حل و فصل اختلافات موثر باشد

۳) درسهایی از مطالعات موردی

■ ب) چه کسانی مسئولیت اجرای وظایف کمیته آب و خاک حوضه البرز را به عهده خواهند داشت؟

- مسئولین حکومتی استانی
  - اقتصادی - اجتماعی
  - ارشاد اسلامی و نظارت
- سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مازندران
- شرکت آب منطقه ای مازندران
  - تامین آب
  - مصرف آب
- سازمان جهاد کشاورزی استان مازندران
  - تولیدات کشاورزی
  - درآمد کشاورزی
  - کاربری اراضی
  - آبخیزداری (مدیریت آبخیز)
- اداره کل محیط زیست مازندران
  - کنترل آلودگی
  - کیفیت آب
- سازمان های غیر دولتی
  - مشارکت
  - صدا و سیما استان
  - تئوپر افکار عمومی

۳) درسهایی از مطالعات موردی

■ الف) خط مشی های مناسب از موارد مثال زده شده:

- اهمیت اعتمادسازی
- استفاده از تشویق و تنبیه
- ارزش مشارکت
- نیاز برای آموزش و ظرفیت سازی
- اهمیت سرمایه گذاری در شبکه آبیاری
- اهمیت اطلاعات قابل اعتماد و قابل دستیابی
- اهمیت قانون سازی برای حمایت و پشتیبانی تلاش های کمیته آب و خاک حوضه

نتیجه گیری:

- کمیته های آب و خاک حوضه لازمه موفقیت در اجرا مدیریت یکپارچه منابع آب است
- کپی برداری از تجربه کمیته های آب و خاک حوضه موارد مثال زده شده بنظر نمی رسد که بتوانند بطور مستقیم به مورد البرز ربط داده شوند

Keeping the stakeholder process moving can be a challenge.

- ایجاد صندوق آب و خاک حوضه فرایندی طولانی دارد
- ایده کمیته آب و خاک حوضه موضوعی نو (جدید) در ایران است
- به تلاش و صبر بسیار نیاز است تا وظایف و فعالیت های یاد شد موفقیت اجرا شوند
- پروژه البرز شروع خوبی برای این فرایند زمان بر است

با امید دستیابی به بهترین نتیجه ها!

با تشکر از توجه شما

